

Sygn. akt VI Gz 12/16

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Anna Harmata

SR del. Marta Zalewska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2016 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Skarbu Państwa -(...) Urzędu Skarbowego w R.

z udziałem (...) Spółka z o.o. w likwidacji z/s w C.

na skutek zażalenia dłużnika postanowienie wyroku Sądu Rejonowego
w T. V Wydziału Gospodarczego z dnia 23 listopada 2015 r., sygn. akt V 1 GU 34/15

postanawia:

I. oddalić zażalenie,

II. zasądzić od dłużnika (...) Spółka z o.o. w likwidacji z/s
w C. na rzecz wierzyciela Skarbu Państwa - (...)Urzędu Skarbowego w R. kwotę 450 zł(czterysta pięćdziesiąt złotych)
tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 listopada 2015r. Sąd Rejonowy Wydział V Gospodarczy Sekcja Upadłościowa w T. (Sygn. akt V 1 GU 34/15) ogłosił upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika (...) spółki z o.o. w likwidacji w C., (...), oddalił wniosek dłużnika o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w zakresie rachunkowości, zasądził od dłużnika (...) spółki z o.o. w likwidacji w C. na rzecz wierzyciela Skarbu Państwa – (...) Urzędu Skarbowego w R. kwotę 1.800,00 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu postanowienia wskazał m.in., iż:

Upadłość ogłasza się wobec dłużnika, który stał się niewypłacalny. Dłużnika uważa się za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Dłużnika będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, uważa się za niewypłacalnego także wtedy, gdy jego zobowiązania przekroczą wartość jego majątku, nawet wówczas, gdy na bieżąco te zobowiązania wykonuje (art. 10 i 11 ust. 1 i 2 pr. upadł i napr.).

Powołując się na oświadczenie dłużnika oraz informacje nadzorcy sądowego sąd ustalił, iż posiada on wymagalne zobowiązania wobec kilkudziesięciu wierzycieli na ponad 6,25 mln złotych (k. 150 - 170). Najstarsze z ustalonych zobowiązań stały się wymagalne w latach 2008 - 2009r., szereg z nich potwierdzonych zostało tytułami egzekucyjnymi

a komornik właściwy dla nieruchomości dłużnika prowadzi kilkanaście postępowań egzekucyjnych (...)Majątek Spółki stanowią środki na rachunku bankowym w wysokości kilkunastu tysięcy złotych, nieruchomości wpisane do trzech ksiąg wieczystych – dwie w C. oraz jedna w T., maszyny i urządzenia do obróbki drewna o wartości ok. 1,9 mln złotych (k. 110, 147) oraz należności w kwocie według obrachunków dłużnika ok. 100 tysięcy złotych – łącznie ok. 6 mln złotych. Dokonując oceny przedstawionych we wniosku i w dołączonych do niego dokumentach okoliczności, Sąd nie miał wątpliwości co do faktu niewypłacalności dłużnika z punktu widzenia przepisu art. 11 ust. 1 prawa upadłościowego, bowiem fakt niewykonywania w terminie zobowiązań wynika jednoznacznie z przedstawionych przez wnioskodawcę, dłużnika i tymczasowego nadzorcę sądowego informacji o zobowiązaniach. Okres opóźnienia w stosunku do terminów wymagalności zobowiązań jest znaczny, część zobowiązań stała się wymagalna w latach 2008 -2009 i kolejnych (k. 1 – 3, 153). Dalej cytując przepis art. 13 ust.1 pupin wskazał, iż Sąd oddali wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania. Sąd może oddalić wniosek o ogłoszenie upadłości w razie stwierdzenia, że majątek dłużnika jest obciążony hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską w takim stopniu, że pozostały jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy nie podzielił oceny prawnej dłużnika w zakresie, iż majątek jego nie wystarczy na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego. Dłużnik posiada trzy nieruchomości, z których dwie faktycznie obciążenia takie posiadają, są to:

- nieruchomość składająca się z działek (...) w użytkowaniu wieczystym dla której prowadzona jest KW (...), której wartość szacowana jest przez dłużnika i nadzorcę (zapewne za opinią biegłego sporządzoną do postępowania egzekucyjnego) na kwotę ok. 4 mln złotych,

- nieruchomość stanowiąca działkę o nr ewid. (...)dla której prowadzona jest KW (...) o wartości oszacowanej na 50 tysięcy złotych. Sąd przyznał, iż kwoty uzyskane ze sprzedaży w postępowaniu upadłościowym obu powyższych nieruchomości przeznaczone zostaną przede wszystkim na zaspokojenie wierzycieli hipotecznych jednak dostrzec należy i to, że ich część, nie więcej niż 10% może być przeznaczona na zaspokojenie kosztów postępowania w trybie art. 345 PUiN. Nadto, jak ustalił tymczasowy nadzorca sądowy trzecia z nieruchomości dłużnika położona w T. działka nr (...) wolna jest od obciążeń rzeczowych, a jej wartość została określona na potrzeby sprzedaży egzekucyjnej przez biegłą (opinia w aktach ...) na kwotę ponad 78 tysięcy złotych, przez samego dłużnika na 64 tysiące. Podstawowym jednak źródłem funduszy na zaspokojenie kosztów postępowania według oceny Sądu będzie sprzedaż wolnych od jakichkolwiek obciążeń rzeczowych nieruchomości – maszyn i urządzeń do obróbki drewna, których wartość według zgodnych oświadczeń dłużnika i nadzorcę sądowego określona została na 1,9 mln złotych. Nie pozostawia to w ocenie Sądu wątpliwości, iż sprawne poprowadzenie postępowania upadłościowego pozwoli z całą pewnością zaspokoić jego kosztów, a nadto także w części wierzycieli nie zabezpieczonych rzeczowo.

Oczywistym jest, że na obecnym etapie postępowania nie sposób określić wysokości kosztów postępowania upadłościowego, bowiem nie jest znany czas jego trwania i nakład pracy syndyka, ale stałe wydatki jak ogłoszenia i obwieszczenia, wyceny majątku i dojazdy syndyka wyniosą zapewne kilkanaście tysięcy złotych. Najprawdopodobniej największym składnikiem kosztów okaże się wynagrodzenie syndyka, którego wysokość uzależniona będzie od wyników likwidacji majątku, nawet jednak gdyby syndyk ze sprzedaży uzyskał kwoty wskazywane przez dłużnika czyli ok. 6 mln złotych jego maksymalne wynagrodzenie stanowiące 3% funduszy masy to 180 tysięcy złotych a zatem z pewnością koszty postępowania pozostaną zaspokojone w całości.

Uzasadniając oddalenie wniosku dłużnika o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, sąd wskazał, iż wniosek ten był w części nieprzydatny do rozstrzygnięcia sprawy, a częściowo okoliczności mające być nim wykazane nie są możliwe do wykazania opinią biegłego. W ocenie Sądu nieprzydatne do rozpoznania sprawy jest ustalanie, czy przeprowadzenie postępowania upadłościowego pozwoli zaspokoić wierzycieli w wyższym stopniu niż egzekucja singularna. Ocenę taką można przeprowadzić tylko w odniesieniu do tych wierzycieli, którzy wszczęli postępowania egzekucyjne, co do innych poczynienie założeń co do wyników ich zaspokojenia nie znajduje oparcia w stanie sprawy

skoro nie dochodzą oni swych wierzytelności, nie mają takiego obowiązku i nie wiadomo, czy decyzje takie podejmą. Przede wszystkim jednak zaakcentować należy, że wszczęcie postępowania upadłościowego nie jest uzależnione od dokonania oceny, że będzie ono efektywniejsze od egzekucji prowadzonych przez poszczególnych wierzycieli, ogłoszenie upadłości jest uzależnione od istnienia co najmniej dwóch wymagalnych wierzytelności pieniężnych co oznacza, iż każdy przypadek istnienia kilku wierzycieli mogących kierować egzekucje do tego samego majątku dłużnika uzasadnia wszczęcie postępowania upadłościowego. Jego celem jest zatem uniknięcie wyścigu wierzycieli do majątku dłużnika i danie im równych szans na uzyskanie zaspokojenia niezależnie od zaawansowania poszczególnych postępowań egzekucyjnych. Złożony wniosek dowodowy był nadto częściowo niemożliwy do realizacji, bowiem biegły w obecnym stanie postępowania nie dysponuje wiedzą potrzebną dla oszacowania wysokości kosztów postępowania upadłościowego w szczególności wysokości wynagrodzenia syndyka, kwot wydatkowanych przez niego na dojazdy, ogłoszenia, gdyż są to okoliczności uzależnione od toku postępowania – nakładu pracy syndyka, stopnia zaspokojenia wierzycieli i czasu trwania postępowania jak chodzi o wysokość wynagrodzenia syndyka lub od przebiegu likwidacji majątku – liczby czynności np. ogłoszeń, przetargów, spotkań potrzebnych do pozyskania nabywcy jak chodzi o wysokość wydatków.

Wysokość zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego sąd uzasadnił treścią przepisu §9 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...).

Powyższe postanowienie zaskarżył dłużnik. Zarzucił:

- naruszenie art. 13 ust. 1 i 2 puin przez jego niezastosowanie, pomimo, iż po wstępnej analizie materiału dowodowego wynika, iż dłużnik nie posiada majątku wystarczającego na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego,
- naruszenie art. 217 § 1 i 2 kpc i art. 227 kpc w związku z art. 35 puin poprzez niedopuszczenie i nieprzeprowadzenie dowodu z akt komorniczych (...)i oddalenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, co spowodowało błędne uznanie przez Sąd, iż dłużnik posiada majątek wystarczający na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego, podczas gdy na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sądowych nie istnieje możliwość ustalenia stanu finansowego dłużnika.

Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku wierzyciela o ogłoszenie upadłości dłużnika, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów od dłużnika na rzecz wierzyciela według norm przepisanych.

W uzasadnieniu dłużnik wskazał, iż Sąd I instancji błędnie ustalił, iż na rachunku bankowym znajdują się środki wynoszące kilkanaście tysięcy złotych, gdy tymczasem stan ich wynosi 1.335,98 z, na co wskazuje zestawienie sald i obrotów za okres sprawozdawczy 1/01/2015 – 12.10.2015. Zdaniem skarżącego Sąd Rejonowy pominął okoliczność, iż ze spisu wierzycieli spółki na dzień 12.10.2015 r. wynika stan wierzytelności: 6.256.025,91 zł, która to kwota znacznie przekracza wartość aktywów spółki, określoną wyłącznie szacunkowo na kwotę 6.103.496 zł. Skarżący wskazał, iż większa część ruchomości została zajęta przez komornika w postępowaniu egzekucyjnym, natomiast wartość środków trwałych wolnych od obciążeń szacuje się na kwotę 517.00 zł, a ruchomości o wartości 58.800 zł zostały zabezpieczone zastawem na rzecz Skarbu Państwa – Naczelnika (...), a zatem do masy upadłości weszłyby wyłącznie ruchomości nie zajęte przez komornika i dopiero po sprzedaży ruchomości i zaspokojeniu wierzycieli egzekucyjnych środki pozostałe komornik winien przekazać do masy upadłości. Sąd pominął fakt, iż komornik sądowy prowadził egzekucję z całego majątku spółki, ruchomości nie zostały sprzedane i brak podstaw do przyjęcia, że zostaną one upłynnione w postępowaniu upadłościowym. Przy założeniu, iż ruchomości nie zostały spieniężone, do masy upadłości nie weszłyby nieruchomości zabezpieczone hipotecznie na kwotę 3.169.201,02 zł, przy czym wartość zabezpieczonych nieruchomości szacuje się na kwotę 4.043.906 zł. Biorąc pod uwagę wynagrodzenie syndyka: 3% funduszu masy, co stanowiłoby kwotę 121.317,18 zł, na koszty postępowania pozostałaby jedynie kwota 753.387,80 zł, która to kwota po pokryciu kosztów postępowania upadłościowego nie wystarczałaby nawet na częściowe zaspokojenie wierzycieli. Celem postępowania upadłościowego nie jest bowiem likwidacja majątku dłużnika, lecz zaspokojenie wierzycieli, przy

cym Sąd powinien badać, czy postępowanie upadłościowe zaspokoi w większym stopniu wierzycieli, niż prowadzone postępowanie egzekucyjne. Zdaniem skarżącego Sąd Rejonowy nie przeprowadził dowodu z akt komorniczych i błędnie ustalił, iż dowód z opinii biegłego jest nieprzydatny. Biorąc pod uwagę, iż egzekucja komornicza dotyczyła zarówno nieruchomości, jak i ruchomości, a większa część majątku została zlicytowana, Sąd Rejonowy nie był w stanie ustalić, jaka jest wartość majątku dłużnika i czy istnieje szansa na jego spieniężenie. Biegły sądowy dysponując wiadomościami specjalnymi byłby w stanie ustalić, kiedy dłużnik zaprzestał płacenia długu, od kiedy wartość zobowiązań przekracza wartość majątku, a ponadto czy majątek dłużnika pozostały po wyłączeniu nieruchomości obciążonych hipoteką wystarczy na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego.

W odpowiedzi na zażalenie wierzyciel wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu wskazał, iż wartość szacunkowa majątku dłużnika wynosi 6.103.496 zł, przy czym jedna z nieruchomości o wartości szacunkowej 50.000 zł nie jest obciążona hipotecznie, a dłużnikowi przysługują wierzytelności w kwocie 855.520,64 zł. Tym samym wartość aktywów stanowi kwotę 6.959.016,64 zł, gdy tymczasem wartość wymagalnych zobowiązań dłużnika wynosi 6.256.025,91 zł. Tym samym łączna wartość aktywów dłużnika stanowi kwotę 6.959.016,64 zł, gdy tymczasem wartość wymagalnych zobowiązań dłużnika wynosi 6.256.025,91 zł. : łączna wartość aktywów dłużnika przewyższa kwotę jego zobowiązań o 702.990,73 zł, która to kwota wystarczy na koszty postępowania upadłościowego podane przez tymczasowego nadzorcę w wysokości 225.000 zł oraz koszty prowadzonej przez spółkę działalności: 34.000 zł. Ponadto, na podstawie art. 345 ustęp 1 zd. 2 puin część kosztów postępowania upadłościowego zostanie pokryta ze sprzedaży nieruchomości zabezpieczonych hipotecznie. Brak środków pieniężnych nie jest przesłanką samą w sobie do zastosowania art. 13 ustęp 1 puin. Poparł stanowisko Sądu I instancji w zakresie oceny wniosku dowodowego z opinii biegłego sądowego jako zbędnego, dotyczącego okoliczności niemożliwych do wykazania opinią sądową.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie dłużnika nie jest zasadne. Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego w sprawie, poczynił na tej podstawie prawidłowe ustalenia faktyczne w granicach swobodnej oceny dowodów wynikających z art. 233 kpc. W szczególności, wbrew zarzutom skarżącego, Sąd ten dokonując ustaleń w zakresie stanu majątku dłużnika i jego wartości w zakresie nieruchomości powołał się na opinię rzeczoznawcy majątkowego z zakresu nieruchomości, dopuszczoną przez komornika sądowego w sprawie (...) który to operat szacunkowy stanowił podstawę do sporządzenia tzw. Opisu i Oszacowania nieruchomości dłużnika, nie jest zatem prawdą, iż sąd I instancji nie przeprowadził dowodu z akt komorniczych. Wniosek przeciwny wypływa z faktu, iż do akt upadłościowych zostały dołączone akta komornicze, jak również z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia. Należy przy tym zauważyć, iż dłużnik reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, formułując wniosek dowodowy z akt komorniczych, nie wskazał konkretnych dokumentów, zalegających w tych aktach, które to dokumenty miałyby dowodzić tezy podanej przez dłużnika w odpowiedzi na wniosek wierzyciela o ogłoszenie upadłości. Ograniczył się jedynie do wniosku dowodowego: cyt. „z akt sprawy komorniczej od pierwszej do ostatniej karty” na okoliczność wartości zajętych nieruchomości i ruchomości oraz wykazania braku majątku dłużnika na zaspokojenie kosztów postępowania. Powyższy wniosek dowodowy nie spełniał zatem wymogów art.232 kpc w zw. z art. 236 kpc i art. 244 i nast. kpc. Nie zależnie od powyższego nie było sporne między stronami postępowania, iż komornik przy Sądzie Rejonowym w Mielcu A. J. w roku postępowania egzekucyjnego powołał biegłego rzeczoznawcę z zakresu (...) na okoliczność wartości rynkowej nieruchomości, która to dokonała oszacowania tychże nieruchomości na dzień 20.12.2012 r. Brak podstaw faktycznych i prawnych, by kwestionować powyższą wycenę, szczegółowo uzasadnioną w operacie szacunkowym, która to wycenę potwierdza treść sprawozdania nadzorcy sądowego z daty 26.10.15r., ustanowionego przez sąd upadłościowy celem zabezpieczenia majątku dłużnika oraz celem podania informacji co do jego przedmiotu i wartości szacunkowej (k. 107-115). Analiza akt komorniczych dokonana przez Sąd II instancji wskazuje, iż komornik w w/w postępowaniu egzekucyjnym zlecił rzeczoznawcy majątkowemu do spraw wyceny nieruchomości również wycenę ruchomości, wchodzących do majątku dłużnika, na podstawie której to wyceny komornik dokonywał kilkakrotnie obwieszczeń o pierwszej i drugiej licytacji poszczególnych ruchomości. Nadzorca sądowy na podstawie oględzin tychże ruchomości oraz dokumentów dłużnej spółki dokonał weryfikacji i

szczegółowego wyliczenia poszczególnych ruchomości, których liczba przekroczyła wykazy tychże ruchomości objęte obwieszczeniami komorniczymi. Wartości wskazane zarówno w obwieszczeniach komorniczych, jak i w sprawozdaniu nadzorcy pokrywają się co do znaczących pod względem wartości ruchomości. Ponadto, jak widać ze sporządzonego przez nadzorcę sądowego wykazu tychże ruchomości (k. 110-112), którego przedmiotu dłużnik nie kwestionował, są to w większości urządzenia służące do prowadzonej działalności gospodarczej, specjalistyczny sprzęt do obróbki drewna i okoliczność, iż niektóre z tych przedmiotów nie zostały zlicytowane przez komornika, samo przez się nie przesądza, iż nie zostaną zbyte przez syndyka masy upadłości, choćby w ramach sprzedaży przedsiębiorstwa, czy jego zorganizowanej części. Rację należy przyznać sądowi I instancji, który uznał w tych okolicznościach sprawy opinię sądową biegłego rzeczoznawcy za nieprzydatną i zbędną. Dodać tylko należy, iż nawet oszacowanie aktualnej wartości rynkowej nieruchomości i ruchomości przez biegłego nie stanowiłoby miarodajnego źródła ustalenia majątku w aspekcie, czy wystarczy on na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego, bowiem ich ostateczną wartość ustali syndyk (art. 306 puin), a zweryfikuje ją „rynek” na etapie sprzedaży upadłościowej, koszty zaś postępowania upadłościowego nie mogły stanowić przedmiotu opinii biegłego sądowego, jako niemożliwe do ustalenia. W tym przedmiocie wystarczająco miarodajne było wyliczenie nadzorcy sądowego, który z racji pełnionej funkcji dysponuje stosowną wiedzą merytoryczną oraz prawną. Nie ma racji przy tym dłużnik, twierdząc, iż zajęte przez komornika ruchomości nie będą mogły zostać zbyte przez syndyka. Takie przedmioty wchodzi bowiem do masy upadłości i podlegają likwidacji uniwersalnej w trybie przepisów prawa upadłościowego art. 306 i nast, które żądają się odrębnymi zasadami, niż egzekucja komornicza. Zestawienie majątku ruchomego, oszacowanego wstępnie przez nadzorcę na kwotę 1.945.570 zł, który to majątek będzie podlegał upłynnieniu w pierwszej kolejności (art. 310 puin), majątku nieruchomego, który po wyłączeniu nieruchomości obciążonych hipotekami, oszacowany został na kwotę 50.000 zł (działka nr (...)), ponadto wartość wierzytelności : 855.420,66 zł (przy czym na etapie sprawozdania nadzorcy nie sposób jednoznacznie ocenić, jaka część z nich uległa przedawnieniu i jest nieściągalna), bieżące miesięczne przychody z działalności gospodarczej spółki (ok. 12. 000 zł), kwota ok. 1300 zł na rachunku bankowym wskazują, iż wystarczy on na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego, które wstępnie nadzorca ocenił na kwotę ok. 250.000 zł. Postępowanie upadłościowe służy równomiernemu zaspokojeniu wierzycieli, czego nie gwarantuje egzekucja singularna, na słusznie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy. Dlatego w celu pełnej ochrony wszystkich wierzycieli należało umożliwić ich zaspokojenie w drodze uniwersalnej, tym bardziej, iż dotychczasowe postępowanie komornicze było jedynie częściowo skuteczne, nie obejmując swym zasięgiem wszystkich wierzycieli. Jeżeli natomiast w toku postępowania upadłościowego okaże się, iż w/w majątek dłużnika nie pokryje kosztów, bądź zabraknie płynnych funduszy na te koszty, sąd umorzy postępowanie na podst. art. 361 puin, na tym jednak etapie postępowania teza dłużnika wywiedziona z treści art. 13 puin jest przedwczesna, zatem nieuprawniona, tym samym zażalenie podlega oddaleniu na podst. Art. 385 kpc w zw. z art. 397 par. 2 kpc.

O kosztach postępowania zażaleniowego sąd orzekł na mocy art. 108 kpc w zw. z art. 98 par. 1 i 3 kpc. Na koszty te złożyło się minimalne wynagrodzenie radcowskie pełnomocnika wierzyciela wynikające z par. 12.2 pkt 1 w zw. z par. 10.1 pkt 5 Rozp. MS w sprawie opłat za czynności radców prawnych...